

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5284/02.04.24

PROCEDÈNCIA: CRAI Biblioteca de Fons Antic, Universitat de Barcelona.

DATA INICI: 17 de maig de 2024

NOM OBJECTE: Llibre

TÍTOL: L'eloge de la folie

AUTOR: Desiderius Erasmus

CRONOLOGIA: 1745

SIGNATURA: B-24/5/35

REGISTRE: 7730013223

FULLS/ PÀGINES: 384 pàgines i 6 fulls de làmines.

MIDES: 17 X 10 X 4 cm.

SUPORT: pell i paper

ESTAT DE CONSERVACIÓ: Dolent

DESCRIPCIÓ:

Llibre amb enquadernació de pell i bloc format per 384 pàgines més 6 fulls de làmines. L'estat de conservació és dolent. El bloc presenta oxidació general. Afectació de corc per totes les pàgines tant en els marges com en el lloc i de forma més accentuada al lloc del llibre i primeres pàgines. Guardes pintades molt oxidades per efecte de la cola utilitzada de colors blau, vermell i groc. Portada a dos tints negre i vermell, amb segells. Els gravats que hi ha al llarg del text són xilogràfics i les làmines són gravats calcogràfics.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5284/02.04.24

Enquadernació: Enquadernació de pell sobre cartó (s. XVIII), te les dues cobertes i la de davant està solta. Es una enquadernació amb tapa muntada i 5 nervis. el cosit és monàstic. Hi ha restes de la trencafila simple al peu. el llom està daurat i te etiquetes encolades.

Cobertes desenganxades, llom perdut i restes de capçades

Bloc de paper: El bloc del llibre està format per 384 pàgines més 6 fulls de làmines tot lligat amb cinc nervis i amb el cosit monacal. Presenta brutícia, pols superficial i oxidació generalitzada. L'atac de corc és present en tot el bloc de forma més marcada en el llom i marges interiors. També hi ha taques d'humitat, fòxing, plecs i arrugues. Trobem tampons antics al principi i al final del bloc i tampons més moderns a totes les làmines i alguna pàgina del mig del bloc.

Guardes pintades, i portada a dues tintes amb segells antics.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5284/02.04.24

Gravats amb segells més moderns i guardes finals

Conseqüentment als treballs indicats es vol retornar al llibre la seva integritat física i estètica per preservar així el seu gran valor documental i cultural. Les intervencions de restauració es plantegen seguint criteris curatius, preventius i de reversibilitat dels materials.

TRACTAMENT:

Paper

- Desmuntatge del bloc del llibre amb documentació pertinent.
- Neteja mecànica superficial amb gomes toves i paletina.
- Control del pH.
- Proves prèvies de solubilitat de tintes amb cotó humit.
- Neteja humida per immersió.
- Reintegració en humit amb polpa de paper sobre taula de succió.
- Consolidació del suport.
- Muntatge del bloc formant quadernets per poder cosir amb nervis de veta.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5284/02.04.24

Enquadernació

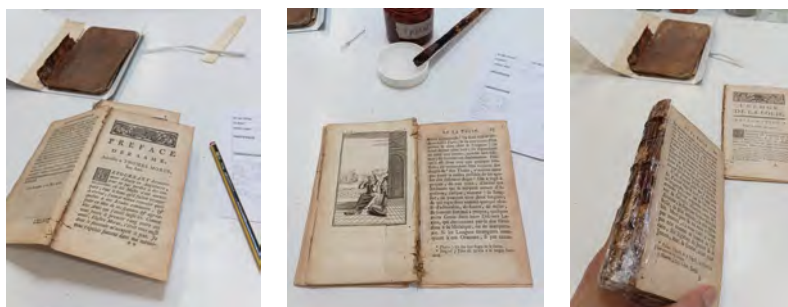
- Neteja mecànica superficial amb gomes i bisturí.
- Desencolat de les guardes pintades originals i les etiquetes adherides.
- Neteja de les cobertes de pell amb cotó humit.
- Reintegració tant a les cantonades perdudes amb paper japonès per retornar la funcionalitat de la coberta.
- Relligat del bloc amb nervis de veta de cotó.
- Muntatge de les cobertes originals.
- Enllomat amb paper japó i recuperació de part que queda de pell original.
- Col·locació de les guardes originals a l'inici i final del bloc.

Sistemes de presentació

- Elaboració d'un estoig de conservació.

PROCÉS DE RESTAURACIÓ:

- **Desmuntatge del bloc:** el primer de tot ha estat el desmuntatge del bloc amb la corresponent foliació. Per tal de poder desmuntar els quadernets s'ha hagut de retirar la cola antiga del llom mitjançant l'aplicació d'humitat i bisturí.

Desmuntatge i foliació del bloc del llibre

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5284/02.04.24

- **Neteja en sec:** pel que fa al paper, en primer lloc, s'ha realitzat una neteja mecànica superficial amb paletina i gomes toves i, puntualment, amb ajuda del bisturí allà on la resistència del paper ho permetia. La neteja del bloc ha estat puntual, en aquelles zones d'acumulació de brutícia.

Neteja en sec i foliació del bloc del llibre

- **Proves prèvies a la neteja:** per tal de determinar el processos a realitzar prèviament s'han fet un seguit de proves:

Mesura del nivell pH del paper: s'ha escollit una pàgina representativa del conjunt , i el resultat ha estat de 6,85 pH. Per tant podem determinar que amb la neteja humida s'eliminarà la major part de la brutícia i d'altres elements oxidants solubles i s'aportarà al bany hidròxid càlcic per ajudar a protegir el paper d'una oxidació prematura.

Proves de solubilitat de les tintes: s'han realitzat proves de solubilitat amb l'aigua a les tintes dels tampons. En alguns casos s'ha hagut de fixar les tintes amb Paraloid amb acetona abans del rentat perquè les tintes no es vegin alterats amb l'aigua.

Procés de fixació de les tintes dels segells

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5284/02.04.24

- **Neteja humida:** majoritàriament s'ha col·locat cada paper entre teixit no teixit, remay, dins les cubetes plenes d'aigua. S'ha canviat l'aigua diverses vegades fins comprovar que la brutícia soluble ja s'havia eliminat. Després s'han estès al moble assecador de paper per assecar les fulles de forma individual.

Neteja humida

- **Reaprest del suport de paper:** una vegada net i tractat el paper s'ha aplicat sobre la taula de succió la cola que, tant per la degradació pròpia del document i pel procés de rentat ha desaparegut. S'ha utilitzat metilcel·lulosa al 15% en aigua aplicada amb paletina. D'aquesta manera les fibres recobriran la seva resistència.

Reaprest

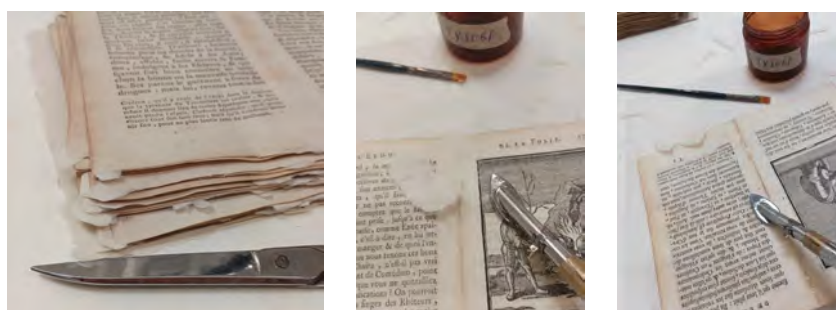
- **Reintegració del suport:** la reintegració s'ha realitzat en humit sobre la taula de succió utilitzant polpa de fibres de paper neutres barrejades amb metilcel·lulosa MH300. S'ha buscat un color de polpa semblant al del paper original per evitar un contrast visual desagradable. Una vegada reintegrat i fixada la polpa sota pes s'ha deixat assecar. Posteriorment, en sec s'han repassat manualment per eliminar els sobrants de polpa i s'han reintegrat amb paper japó els petits estrips o pèrdues que encara persistien.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5284/02.04.24

Reintegració amb polpa de paper

Reintegració amb paper japó i espàtula calenta

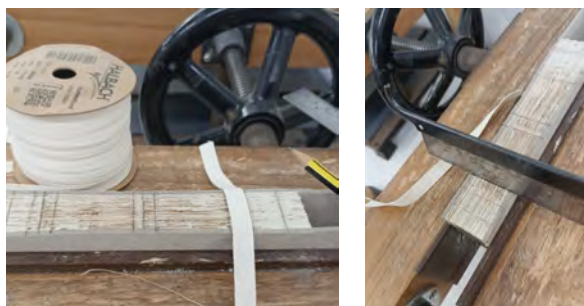
- **Muntatge del bloc:** els quadernets de paper s'han tornat a plegar i ordenar tal com anaven abans de descosir el llibre. Una vegada ordenat el bloc del llibre s'ha cosit seguint el criteri utilitzat en el CRAI Taller de Restauració, mitjançant vetes de color blanc perquè el llibre tingui una fàcil obertura.

Procés de plegat dels quadernets per muntar el bloc del llibre

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5284/02.04.24

Procés de serrat del bloc del llibre

Procés de cosit del bloc amb vetes de cotó

- **Enquadernació:**

En primer lloc s'ha realitzat la neteja en sec de la pell amb paletines i gomes toves. A continuació s'ha procedit a desencolar les guardes pintades adherides a les cobertes i s'han reintegrat amb polpa de paper. S'ha netejat la pell i s'han retirat les etiquetes adherides al llom.

Procés de desencolar les guardes encolades

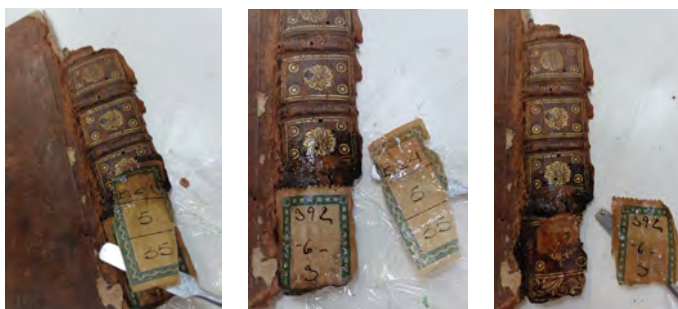
Seguint els mètodes actuals de reintegració de pells i pergamins on s'opta pel paper japonès i no pels mateixos materials, hem refet les pèrdues de suport amb varies capes de paper japonès gruixut, tenyit i aprestat per tal de oferir la resistència necessària a la coberta del bloc.

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5284/02.04.24

La pell s'ha netejat amb sec i després puntualment en humit amb un hisop amb aigua i alcohol al 50%. S'ha tornat a lligar al bloc del llibre pels nervis i les capçades que finalment s'han fet noves ja que el llibre era molt gran i les originals havien perdut la funció estructural. Els nervis s'han fet amb vetes de cotó de color blanc de forma que permeti la total obertura del llibre sense haver de forçar-lo, i el cosit s'ha fet saltat. S'han reproduït els nervis a les cobertes de forma ornamental.

Pel que fa a les capçades, se n'ha fet unes capçades simples seguint el model original, amb ànima de pell i cordill de lli.

Desenolat de les etiquetes adherides al llom

Procés d'enllomat

Elaboració d'unes capçades simples

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5284/02.04.24

Col·locació de les cobertes en el bloc del llibre

Reintegració de les pèrdues amb paper japó

- **Sistemes de presentació:** S'ha realitzat un estoig de conservació amb cartró coarrugat Premier Duo TM Archival E Gris exterior/ blanc interior (1,8 mm) i tela d'enquadrar Cialux gris perla tal i com ens han informat que es fa des del Taller de Restauració del CRAI de la UB.

VALORACIÓ FINAL:

La intervenció ha seguit els criteris propis de la conservació i restauració dins les necessitats i les valoracions del CRAI de la Universitat de Barcelona. Creiem que el resultat és molt satisfactori i que assegura la conservació del document per tal que pugui ser consultat i divulgat per les següents generacions. Només cal preservar el llibre en quan a les condicions d'emmagatzematge, exposicions o consulta pública. Especial importància en aquest aspecte té tant la seva bona manipulació així com les condicions climàtiques d'humitat i temperatura. Aquestes condicions haurien d'estar al voltant del 50% de HR i els 20°C. Sempre evitant fluctuacions sobtades.

RESTAURACIÓ FETA PER: Taller de Restauració i Conservació d'Obres d'Art ROSSELLBADIA S.L.

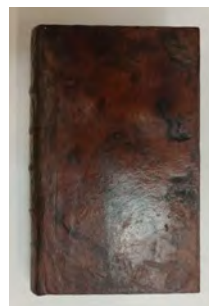
DATA final de la intervenció: Setembre de 2024

INFORME DE RESTAURACIÓ

NUM.FITXA RESTAURACIÓ: 5284/02.04.24

FOTOGRAFIES:

Cobertes

Primeres i últimes

